

Grup de Treball Ètica i Urgències

Sumari:

-
1. Introducció
  2. Carta de Presentació del Grup
  3. Membres del Grup
  4. Objectius
  5. Reglament de Règim Intern
  6. Pla d'acollida
  7. Activitats per realitzar el primer any
  8. Conflictes d'interès
  9. Conformitat amb la normativa dels grups de treball de la SOCMUE
  10. Bibliografia
-

Introducció

En els últims anys, els serveis d'urgències (SU) s'han convertit en un reflex de la situació sanitària del nostre país sotmesa a canvis poblacionals i organitzatius importants que han redirigit cap als SU pacients que fa anys s'atenien en altres dispositius sanitaris. Acompanyament en els últims dies de vida, assumir el control de determinades malalties en pacients amb molta comorbiditat...A més, l'envelliment de la població també ha comportat que en molts serveis d'urgències l'edat mitja dels pacients hagi augmentat molt. Aquest envelliment acompanyat de la bona qualitat de vida de molts d'aquests pacients és el que fa qüestionar-nos si certes intervencions o tractaments que abans eren impensables ara són més que recomanables.

El Comitè de Bioètica de Catalunya en el seu informe de Juny de 2017, va fer document sobre la necessària reflexió ètica dels Serveis d'Urgències. Va basar aquesta reflexió en tres aspectes fonamentals: La intensitat i ús dels recursos diagnòstics i terapèutics disponibles als serveis d'urgències; els pacients fràgils i els serveis d'urgències i els canvis i adaptacions constants dels serveis d'urgències. En aquestes línies es realitza un treball basat en els principis de la bioètica. La distribució justa dels recursos sanitaris en el moment de la urgència. Preservar la autonomia de les decisions dels pacients, fins i tot en situacions de gravetat i de fragilitat. Actuar sempre en pro de la beneficència i la no maleficiència dels pacients.

Els metges i els infermers d'urgències actuen servint els interessos dels pacients, tractant o prevenint les malalties o les lesions. Però, a diferència d'altres facultatius, tracten sempre pacients que no coneixen prèviament i gairebé sempre de forma episòdica. Encara més, en individus incapaços de comunicar-se, o quan la malaltia aguda confereix alteració de l'estat mental, l'equip ha de recórrer a les persones en qui es puguin subrogar les decisions del malalt, i ha de decidir en base a aquestes.

Si a això, hi sumem la complexitat greu pròpia del serveis d'urgències, amb pacients politraumatitzats, ictus, infarts, insuficiències respiratòries fa que haguem de buscar un espai de reflexió i debat per veure com estem treballant als serveis d'atenció urgent. L'evolució de les noves tecnologies ha fet molt accessible tota la informació de forma immediata e infrenable amb el que això implica: protecció de dades, divulgació d'imatges o

fotografies de un accident...Estem donant la resposta adequada als pacients i a les seves famílies? Estem preparats per aturar un tractament en un moment determinat? Garantim la confidencialitat i la intimitat dels pacients quan comparteixen un box o un passadís? És ètic que pacients en situació terminal no disposin d'un espai individualitzat on acabar els últims dies?

Es per aquest motiu que proposem la creació d'un grup de treball multidisciplinari per abordar qüestions ètiques en l'àmbit de la Urgència.

Carta de Presentació del grup

Benvolguts companys,

Som el Dr. Oriol Yuguero i la Dra. Carme Boqué, responsalbes del grup de treball ÈTICA i URGÈNCIES de la Societat Catalana d'Urgències i Emergències. Us presentem la creació del nou grup de treball d'Ètica en Urgències i Emergències de la Societat Catalana de Medicina d'Urgències.

Cada cop hi ha un major interès dels professionals sanitaris en complir amb els principis bàsics de la bioètica durant l'assistència sanitària en l'àmbit de les urgències, mantenint els valors dels professionals i sempre garantint la dignitat de les persones.

El principal objectiu que ens proposem és assessorar i ajudar a millorar a la presa de decisions que puguin sorgir davant possibles conflictes ètics en l'atenció urgent dels pacients, així com promoure l'actualització i formació en temes de bioètica. A més es proposaran línies d'investigació per millorar l'atenció sanitària des de la vessant ètica.

En aquest grup multidisciplinar que comptarem amb la presència d'experts amb l'àmbit de l'ètica, pretendrem donar resposta comuna i assessorament en aspectes quotidians per als urgentistes. Des de l'adequació de l'esforç terapèutic, acompanyament en situació final de vida, confidencialitat en els serveis d'urgències, i atenció a una població cada cop més envellida, són alguns dels temes que tractarem i que ens trobem diàriament.

En les jornades d'actualització que aborden els assumptes ètics i legals, sempre hi ha una gran afluència i es coincideix en la creació d'un espai de reflexió per abordar aquests temes des d'un punt de vista dels professionals que treballem a la urgència.

Si algú de vosaltres està interessat o coneix alguna persona interessada en pertànyer a aquest grup, pot contactar amb nosaltres entrant a la pàgina Web de la societat www.socmue.cat

Moltes gràcies!

Coordindor del Grup
Oriol Yuguero

Secretària
Carme Boqué

Membres Grup

Dr. Oriol Yuguero, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital Arnau de Vilanova de Lleida
Dra. Carmen Boque, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital Joan XXIII Tarragona
Dra. Eva Lista, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital de Bellvitge.
Sra. Montse Navarra, Infermera Servei d'Urgències Hospital Comarcal del Pallars
Sra. Anna Forradelles, Infermera Servei d'Urgències Hospital Comarcal del Pallars
Dra. Emília Cortes, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital de Calella
Dra. Sònia Jiménez, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital Clínic
Dra. Sílvia Flores, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital Santa Tecla, Tarragona
Sra. Elisabeth Vives, Infermera Servei d'Emergències Mèdiques
Sra. Yolanda Sánchez, Infermera Servei d'Urgències Hospital de Bellvitge
Sr. Jordi Vargas, Infermer Servei d'Emergències Mèdiques
Sra. Montse Suárez, Infermera Hospital Clínic Barcelona.
Sr. Víctor Motos, Infermer CUAP Sant Fèlix
Dr. Josep Antoni Montiel, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital Sant Pau.
Dr. Alfons Aguirre, Facultatiu Servei d'Urgències Hospital del Mar
Sra. Sílvia Lorca, Infermera Hospital Parc Tauli de Sabadell
Sra. Edurne Fernández, Tècnic Emergències Sanitàries, SEM.
Dra. Consuelo Júdez, Facultatiu Servei d'Urgències. Hospital Esperit Sant. Barcelona
Dra. Anna Carreras. Facultatiu Servei d'Urgències. Hospital Germans Trias I Pujol.
Badalona
Dr. Ignasi Bardés. Facultatiu Servei d'Urgències. Hospital de Bellvitge.
Dr. Xavier Ichart. Facultatiu Servei d'Urgències. Hospital Universitari Arnau de Vilanova de
Lleida
Dr. Xavier Escalada. Facultatiu del Servei d'Emergències Mèdiques. Barcelona

Convidats altres Societats:

- Societat Catalana Bioètica: Pendent Confirmar
- Societat Catalana Pediatria: Dra. Alba Gallardo, Unitat de Transport pediàtric de l'Hospital Vall d'Hebron
- Societat Catalana Medicina Intensiva, Dr. Lluís Cabré
- AIFIC: Josep Ventura, infermer CUAP Lleida
- Societat Catalana de Geriatria: Dra. Ana Vena, Servei d'Urgències Hospital Arnau de Vilanova de Lleida

Convidats Experts:

- Sra. Núria Terribas, Directora Fundació Grífols
- Dra. Montserrat Esquerda, Directora Institut Borja Bioètica
- Dr. Màrius Morlans. Comitè de Bioètica de Catalunya

Objectius Generals del Grup

---

1. Destacar el paper del professional d'urgències en la presa de decisions sobre pacients que no coneixem.
2. Promoure la formació en aspectes d'ètica
3. Crear documents de consens d'ètica assistencial i butlletí periòdic.
4. Debatre sobre tots aquells aspectes estructurals que incideixin sobre el confort, intimitat i confidencialitat dels pacients i les seves famílies en els serveis d'urgències
5. Ensenyar a detectar els conflictes ètics que apareixen als serveis d'urgències i donar eines i/o diferents opcions de resposta davant de situacions freqüents
6. Promoure els principis de la Bioètica en els professionals d'urgències
7. Promoure la presència dels professionals d'urgències als Comitès d'Ètica Assistencial.

Objectius específics pel primer any de funcionament del GdT

---

1. Posicionament del grup sobre l'adequació de l'esforç terapèutic als Serveis d'Urgències en pacients depenents o amb aquells en situació paliativa. Adequació de la realització de RCP en situacions límit: gestants, pacients geriàtrics amb bona qualitat de vida
2. Debatre des del punt de vista ètic, les funcions dels professionals d'urgències, tant en triatge avançat, i infermeria en Unitats de Suport Vital Avançat.
3. Fomentar l'ús del document d'últimes voluntats
4. Promoure formació en avaluació de la competència i rebuig del tractament, així com la presa de decisions en pacients sense tutor, problema social o envelliment
5. Generar debat al voltant de l'Alta Voluntària
6. Debatre sobre la limitació dels recursos sanitaris i l'ús inapropiat dels serveis d'urgències. Principi de Justícia. Debatre sobre la correcta utilització del recurs urgències en època de crisis.
7. Establir una jornada anual, amb presentació de casos que podríem defensar diferents membres dels grups
8. Col·laborar de forma puntual (o habitual, segons preferències) amb la Societat catalana de Medicina d'Urgències i Emergències (SoCMUE) tant a l'organització del calendari de jornades de l'acadèmia de ciències mèdiques com del Congrés català anual.

Reglament de Règim Intern

---

1. El coordinador i el secretari del grup han de ser necessàriament socis de la SoCMUE.
2. El Coordinador del GdT serà el responsable del grup i serà el nexa amb la Junta i/o el Comitè Científic de la SoCMUE.
3. El secretari del GdT serà el responsable de l'elaboració de la memòria anual del grup (activitats, altes i baixes, col·laboracions, articles i publicacions).
4. Qualsevol soci de la SoCMUE podrà formar part del GdT, sol·licitant-ho per escrit al secretari i/o coordinador del mateix. El coordinador serà qui donarà resposta justificada de la decisió d'acceptació o no dels seus membres.
5. El grup de treball s'acull a la normativa general dels grups de treball de la SoCMUE.
6. Es necessari que els membres del grup tinguin el compromís de participar activament en l'activitat del grup, programa formatiu, projectes d'investigació que es plantegin dins del grup.
7. El grup estarà en comunicació continua mitjançant correu electrònic que rebran tots els membres del grup.
8. Es reunirà de presència física en l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya un mínim de 2 cops a l'any (una d'elles durant el Congrés de la SOCMUE). En cada reunió es realitzarà un acta que haurà de ser aprovada en la reunió posterior com a mínim pel 50 % dels membres del GdT.
9. Si així ho creu el Coordinador, secretari, o bé més de la meitat dels membres ho sol·liciten, es convocarà reunions extraordinàries
10. Existiran interrelacions amb grups nacionals de prestigi a Espanya i amb el grup de BIOETICA de la SEMES liderats per diferents membres del grup. Tots els membres del grup

rebran informació de les activitats que realitzen aquestes associacions, fundacions i societats.

11. Es disposarà d'una plataforma virtual on hi hauran diferents temes rellevants d'interès per als membres del grup: a. Articles d'interès durant tot l'any. b. Mapa de representants de cadascun dels hospitals de Catalunya. C. Avaluació de casos. D. totes les actes de les reunions. .

Pla d'Acollida

En aquest grup poden participar tots els professionals dels serveis d'urgències hospitalaris i extrahospitalaris amb interès pels assumptes relacionats amb l'ètica i que són socis de la SOCMUE (www.socmue.cat).

Qualsevol membre del grup pot proposar a un altre professional a formar part del GdT, així com convidar experts de forma puntual per tal d'enriquir el debat dins del grup. El Coordinador i el Secretari valoraran la proposta i faran conèixer la decisió a la resta del grup. Al nou membre se li facilitarà la documentació treballada per la creació del grup.

La inclusió de nous membres es realitzarà mitjançant petició a la Coordinació/Secretaria del grup mitjançant correu electrònic, expressant quin és l'interès en participar al grup de treball.

Un cop acceptada la sol·licitud, totes les persones amb interès per formar part del grup, rebran una documentació de benvinguda, i una enquesta sobre necessitats formatives, inquietuds de recerca i proposta d'activitats i es facilitarà la participació en les plataformes virtuals del grup de treball. A més, es facilitarà l'accés a les xarxes socials del grup quan es crei.

El nostre grup vol promoure la relació i cooperació en el camp de la de la bioètica en urgències entre els membres de SoCMUE i amb altres societats científiques o associacions a fi de contribuir al desenvolupament i el debat al voltant d'aspectes ètics a les urgències i emergències de Catalunya.

La inclusió de nous membres es realitzarà mitjançant petició a la Coordinació del grup mitjançant correu electrònic, expressant quin és l'interès en participar al grup de treball

Activitats que es preveuen portar a terme el primer any.

---

1. Crear un google drive del grup
2. Jornada de formació i debat de casos oberts a tots els socis.
3. Realitzar un pla de formació en bioètica per als professionals d'urgències.
4. Col.laborar amb els diferents CEA de Catalunya

Conflictes d'interès

Els membres del grup declaren no tenir conflictes d'interès.

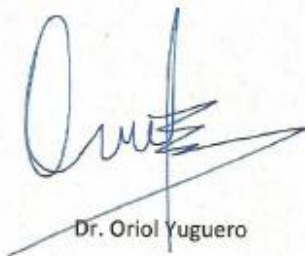
Conformitat amb la normativa dels grups de treball de la SOCMUE

**Document de conformitat amb les normes de funcionament dels grups de treballs de
SOCMUE**

Els representants del grup de treball d'Ètica i Urgències de la Societat Catalana de Medicina d'Urgències i Emergències ens comprometem a mantenir les normes de funcionament establertes pel comitè científic de la SOCMUE, i a fer-les respectar entre tots els membres del grup.

Per a que tingui els efectes pertinents, signem aquest document a Lleida el 5 de Juny de 2017.

Dr. Oriol Yuguero

Coordinador

Dra. Carme Boqué

Secretària

Dra. Ana Vena

Representant

Altres Societats Científiques.

Bibliografia d'interès.

---

1. Beauchamp T., Childress J. Principios de ética biomédica. Ed. Masson. Barcelona. 1999.
2. COUCEIRO A. Bioética para clínicos. Editorial Triacastela, Madrid, 1999
3. FERRER JJ, ALVAREZ JC. Para fundamentar la bioética. Desclée de Brouwer, Bilbao, 2003.
4. Abel Francesc. Bioètica: orígenes, presente y futuro. Institut Borja de Bioètica. Fundació Mapfre Medicina. Ed. Mapfre. 2001.
5. AMOR PAN JR. Introducción a la bioética. PPC, Madrid, 2005
6. Carrera Joan. Una ètica per la bioètica. Ed. Institut Borja de Bioètica. San Cugat. 1999.
7. Torralba Francesc. Antropologia del cuidar. Ed. Institut Borja de Bioètica. San Cugat 1998.
8. Institut Borja de Bioètica. Ensayos de Bioética. Institut Borja de Bioética. 2000.
9. Basic Ethical Principles in European Bioethics and Biolaw. Report Biomed-II Project. Vol. 1. .Autonomy, Dignity, Integrity and Vulnerability. Institut Borja de Bioètica. 2000.
10. Torralba Francesc. El sofriment, Un nou tabú. Ed. Claret. Barcelona. 1995.
11. Basic Ethical Principles in European Bioethics and Biolaw. Vol. 2. Partner's Research. Biomed-II Project. Institut Borja Bioètica. 2000.
12. Abel F. El Comité de Etica. Labor Hospitalaria, Barcelona. 209. 1988. 207-223.
13. Abel F. Diagnóstico prenatal y asesoramiento genético. Labor Hospitalaria. Barcelona. 218:1990
14. Abel F. Sobre el dolor y el derecho a una muerte digna. Labor Hospitalaria. Barcelona. 222:1991.
15. Abel F. Coordinador Libro Distribución de recursos escasos y opciones sanitarias. Institut Borja de Bioètica y Fundació Mafre Medicina. SG editores. Barcelona 1996.
16. Abel F. El diàleg bioètic albirant el tercer mil.leni. Discurs d'ingrés a la Reial Acadèmica de Medicina de Catalunya. Barcelona. 1999.
17. Camps Victoria. Virtudes públicas. Ed. Espasa Calpe. Madrid. 1996.
18. Cortina Adela Coordinadora. Libro: 10 palabras clave en ética. Ed. Verbo Divino. Pamplona. 1994.
19. Cortina Adela. Ética aplicada y democracia radical. Ed. Tecnos. Madrid. 1997.
20. Cuyás Manuel. Cuestiones de bioética. Institut Borja de Bioética. Fundació Mafre Medicina.1997.
21. Engelhardt H.T. Los fundamentos de la bioética. Ed. Paidós Básica. Barcelona. 1995.

22. Gafo J. Fundamentacion de la bioètica y manipulaci3n genètica. Ed. UCPM. Madrid. 1988.
23. Gafo J. Dilemas ètics de la medicina actual. Ed. UCPM. Madrid. 1986.
24. Gracia D. Fundamentos de Bioètica. Ed. Eudema. Madrid. 1989.
25. Gracia D. Procedimientos de decisi3n en ètica clìnica. Ed. Eudema. 1991.
26. Sociedad Internacional de Bioètica. Actas reuniones 27 y 28 de noviembre 1998. Marcelino Palacios Ed. 1999.
27. Scorer G., Wing A. Problemas èticos en Medicina. Ed. Doyma. Barcelona. 1983.
28. Kuhn T.S. La estructura de las revoluciones cientìficas. Ed. Fondo de Cultura Econ3mica. Mèxico. 1995.
29. Larkin GL, Iserson K, Kassutto Z, et al. Virtue in emergency medicine. Acad Emerg Med. 2009;16(1):51-5.
30. Iserson K V. Ethical considerations in emergency care. Israeli J Emerg Med. 2004;4(2):10-7.
31. House JB, Theyyanni N, Barnosky AR, et al. Understanding ethical dilemmas in the emergency department: Views from medical students' essays. J Emerg Med. 2015;48(4):492-8.
32. Marco CA, Lu DW, Stettner E, Sokolove PE, Ufberg JW, Noeller TP. Ethics curriculum for emergency medicine graduate medical education. J Emerg Med. 2011;40(5):550-6.
33. ACEP Ethics Committee. Code of ethics for emergency physicians. 1997;30(3):365-72.
34. Friend L. Ethical decision making in the emergency department: The golden rule. J Emerg Nurs. 2012;38(3):251-3.

Enllaços d'interès

---

1. Actualidad en Derecho Sanitario: www.actualderechosanitario.com
2. Asociaci3n Espa~ola de Derecho Sanitario: www.aeds.org
3. Institut Borja de Bioètica – Universitat Ramon Llull: http://www.ibbioetica.org/in_cat.html
4. Comitè de Bioètica de Catalunya: <http://www.gencat.net/salut>
5. Declaraci3n de Drets Humans: www.unhchr.ch/udhr/lang/spn.htm
6. Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona: <http://www.ub.edu/fildt>
7. Ministerio de Sanidad: www.msc.es
8. Organitzaci3n Mundial de la Salut: www.who.es
9. Revista electr3nica bioètica i debat: <http://www.bioetica-debat.org>